

Tallers

una manera d'aprendre infants i mestres

Luisa Martín
Equip educatiu de l'EBM La Cuna

Els infants i les mestres necessitem trobar-nos en situacions «especials» que ens permetin observar, explorar, repetir, provar de maneres diferents, reflexionar, corregir, modificar, interioritzar i compartir. La nova experiència dels tallers ens ha facilitat tot això.

▣ **PARAULES CLAU:** procés, descoberta, reflexió, interrogants.

El procés de les mestres

L'experiència que volem relatar es va iniciar el curs 2008-2009 a l'escola bressol municipal La Cuna, de Parets del Vallès. Consisteix a oferir, als cinquanta-dos infants de dos a tres anys que assisteixen al nostre centre, l'oportunitat de fer «tallers», és a dir, algunes activitats seleccionades, en petit grup i barrejats entre les tres classes.

Les motivacions de les mestres en iniciar l'experiència eren molt diverses: interessos personals, ganes de provar unes altres metodologies, coneixement d'experiències semblants... I els objectius plantejats eren: oferir als infants uns espais i uns ambients diferents dels habituals; donar-los l'oportunitat de relacionar-se amb persones diferents

EBM La Cuna

Imatge 1. S'entenen, sense paraules, per realitzar una acció conjunta: omplir. Comprenen la dificultat sense explicitar-la i col·laboren per resoldre-la. Això és aprendre!

(altres infants i altres educadores); que les mestres tinguéssim unes condicions de treball millors un dia a la setmana, a fi de poder-lo dedicar a l'observació, la reflexió i la recollida de dades, poder documentar la situació educativa del centre...

Durant tot el procés de l'experiència, els plantejaments de les educadores van anar canviant i ajustant-se, cada vegada més, a les necessitats que sorgien:

> Pel que fa a l'activitat del taller, al començament, es va pensar en allò que semblava interessant, però que costava fer amb tot el grup de criatures; després es van oferir activitats més «escolars», més fàcils de conduir; finalment, tothom va veure que les propostes havien de ser més lúdiques, més lliures i facilitar més l'exploració i la descoberta. Per tant, es va optar per l'exploració i la construcció amb materials inespecífics i/o naturals, per l'experimentació amb aigua o amb llum i per activitats d'expressió corporal.

> Al començament, el nombre d'infants de cada taller va ser de tretze, amb la idea que tothom gaudís de la nova oferta. En veure que no es podien aconseguir els objectius, van passar a ser sis (dos de cada classe) a cadascun dels quatre tallers. D'aquesta manera, es busca facilitar la interacció, el bon ambient, l'observació per part de la mestra i la qualitat de l'oferta. La resta de nenes i nens dels tres grups poden fer activitats d'esbarjo interaccionant,

també, amb persones i en espais diferents.

> Sobre els aspectes que cal observar-ne, vàrem començar pels organitzatius: espai, materials, durada..., tot tractant d'incorporar-hi els canvis factibles per anar-ne millorant l'oferta. Després, es va centrar l'observació en les criatures: què fan i què poden aprendre amb allò que fan. Finalment, vam passar de mirar els infants a mirar qui i com els mira, a observar què i com fèiem nosaltres els tallers (accions i actituds), què és millor no fer i com són les relacions amb els nens i nenes en aquestes situacions.

La possibilitat d'observar-nos de forma reflexiva en la situació privilegiada que ofereixen els tallers ha permès perfilar millor el paper que volem assumir en la intervenció educativa.

Els processos dels infants

La mirada sobre la intervenció educativa ens ha portat a afinar la mirada sobre l'acció dels infants i els processos que hi tenen lloc. Ens proposem captar processos de descoberta dels infants en seqüències de fotos. Aquests moments magnífics, però efímers, en què les criatures, amb un objectiu en la ment, exploren les possibilitats, interaccionen amb els materials i arriben a «conclusions provisionalment definitives», com deia Walter Fornasa.

Poder copsar i plasmar aquests moments genera un cert entusiasme entre nosaltres i comencen a multiplicar-se les aportacions. Aquestes descobertes de les criatures ens porten a descobertes

Per aprendre, tant criatures com mestres, han d'observar, explorar, repetir, provar de diferents maneres, reflexionar, corregir, modificar, interioritzar... I compartir!

nostres: canvia la mirada sobre determinats comportaments i determinats infants, podem comprendre millor algunes actituds d'ells, ens adonem que tot s'aprèn, ens admirem de les seves capacitats, de la intencionalitat en allò que fan, de la perseverança que mostren...

Aviat comencem a diferenciar processos de les criatures. No tot són descobertes. També hi ha processos d'imitació, de simbolització, de comunicació... Les descobertes, a vegades, es fan entre dos. A vegades, veiem que algun grupet de tres o quatre infants col·laboren en una mateixa acció... I ens sorgeixen preguntes: com neix la comunicació entre ells?, com s'entenen?, com es posen d'acord per fer una acció conjunta?, què fa que algunes vegades arribin a acords tàcits de bona entesa i d'altres s'originin conflictes? Llavors ens vàrem proposar tractar de donar resposta a aquestes preguntes.

Ha estat un procés emocionant i interessant. N'hem recollit més de cent seqüències! I l'aprenentatge

s'ha multiplicat, perquè no només hem donat oportunitat a les criatures d'aprendre molt i en molt bones condicions, sinó que nosaltres també hem après i hem fruit.

Algunes reflexions, interrogants i intuïcions

Creiem que l'experiència dels tallers ha facilitat molt més l'acció i les interaccions entre els infants, en un ambient de tranquil·litat i respecte, generant ganes de compartir. Hem pogut constatar també com anaven aprenent i com han anat superant dependències.

Pel que respecta a les mestres, els tallers ens han permès deixar fer més a les criatures, segons les seves iniciatives, amb respecte per part nostra. També han facilitat la millor observació dels infants i l'intercanvi, entre educadores, d'informacions i mirades sobre ells. I hem arribat a la convicció que les pro-

postes obertes i lúdiques proporcionen situacions més riques en aprenentatges, perquè cada infant pot actuar al seu nivell.

Però també ens sorgeixen molts interrogants respecte a les situacions d'aprenentatge: quin tipus de materials i d'organitzacions suggereixen activitats espontànies que faciliten millor l'activitat constructiva del coneixement dels infants?, podem trobar característiques comunes en aquestes situacions?, què fa que siguin interessants?

També ens plantejem interrogants respecte dels nens i nenes: quines accions els porten a fer descobertes?, quines són les descobertes més freqüents?, quines situacions les faciliten?, quines accions dels infants són més observades per uns altres infants?, quines actituds de les criatures condueixen a l'acció conjunta?, quines desencadenen conflictes?

Igualment, ens qüestionem aspectes del nostre comportament: com es pot qualificar (millorar) la inter-

ALGUNES INTUÏCIONS

- > Les accions de descoberta dels infants, quan es poden fer amb concentració, desperten interès en els altres. L'infant que observa interessat l'acció de l'altre, sovint hi col·labora, sense interferir-hi.
- > L'infant que se sent observat amb interès té ganes de compartir la seva acció. Sovint, permet i/o convida l'altre a col·laborar amb ell.
- > Les col·laboracions entre infants sovint atrauen l'interès de més infants.

venció?; quins aspectes del «paper de l'educadora» cal repensar?; quines són les dificultats per facilitar l'aprenentatge dels infants?; quins instruments es poden utilitzar per vèncer-les?; aquest camí de millora professional, és un camí individual o col·lectiu?

Tots aquests interrogants no ensangoixen. Més aviat ens impulsen a

continuar reflexionant i ens permeten arribar a intuïcions que ens serveixen.

Potser la conclusió fonamental, la que volem transmetre, és que, per aprendre, tant criatures com mestres, han d'observar, explorar, repetir, provar de diferents maneres, reflexionar, corregir, modificar, interioritzar... I compartir! L'entusiasme s'encomana! ■

HEM PARLAT DE:

- Tallers.
- Principis metodològics.

AUTORIA

Luisa Martín Casalderrey

Equip educatiu de l'EBM La Cuna

Parets del Vallès (Barcelona)

luisa.martincas@gmail.com

Aquest article fou rebut a *GUIX D'INFANTIL* el mes de febrer de 2011 i acceptat el mes de juny de 2011 per ser-hi publicat.